

ریاست جمهوری
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری

سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان فارس

مسجد میر غلام علی

تهیه کننده: داریوش دشمن زیاری

شماره ثبت: ۱۳۷۲۳

تاریخ ثبت:

تاریخ تهیه: ۸۴/۶/۱

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مقدمه:

کازرون در مغرب شیراز و در جلگه ای به طول 86 و عرض 90 کیلومتر قرار گرفته و فاصله آن تا شیراز 154، تا بوشهر 170، تا بهبهان از راه پل فهلیان 224، تا اهواز 593 و نیز تا پایتخت 1060 کیلومتر است. این شهرستان از طرف شمال و شمال شرقی به شهرستان ممسنی و بهبهان، از شمال شرقی و مشرق به شهرستان شیراز، از جنوب و جنوب غربی به شهرستان بزازجان و از جنوب شرقی به شهرستان فیروز آباد محدود است. در امتداد 51 درجه و 35 دقیقه از نصف النهار شرقی نسبت به رصد خانه « گرینویچ » و 29 درجه و 35 دقیقه عرض شمالی نسبت به خط استوا قرار گرفته و از سطح دریا 732 متر ارتفاع دارد. دمای این شهر حداکثر به 49 درجه بالای صفر و حداقل به 6 درجه زیر صفر می رسد. میانگین باران در سالهای کم باران کمتر از 500 و سالهای پر باران تقریباً 700 میلی متر است. ارتفاعات جنوبی از حاشیه غربی دشت ارزن می گذرد و ارتفاعات شمالی از کناره های رودخانه فهلیان و دامنه های جنوبی در ناحیه ماهور میلانی گسترده شده است.

از آنجایی که گروه ثبت آثار ملی سعی در بهتر انجام دادن کار و بیشتر شدن تعداد آثار ملی در شهرستان کازرون با معرفی نگری از مساجد کازرون (جا دارد از اداره محترم اوقاف به خاطر همکاری که با گروه داشتند تقدیر و تشکر کرد) به شناسایی و ثبت مسجد میر غلام علی این اثر مهم اقدام کردیم و ابتدا از نقشه کشی و سپس اطلاعات محلی و پس از آن برای پیدا کردن پلاک ثبتی اثر به اداره ثبت اسناد کازرون مراجعه کرده (از این نهاد محترم به خاطر همکاری تقدیر و تشکر می شود) تا پلاک ثبتی این اثر و دیگر اثر ها را مشخص نماییم. تا کنون هر بنایی را که برای ثبت انتخاب می کردیم تا اندازه ای با کمک های مردمی مرمت و از خراب شدن آن تا حدودی جلوگیری کرده بودند اما متأسفانه این اثر به خصوص در ضلع شرقی دیوار ها به طرز وحشتناکی کماتی شده که در صورت عدم بی توجهی به این اثر باعث تخریب آن می شود. این مسجد مانند دیگر مساجد کازرون زمان قاجاریه به سبک طاق جناخی و ستونهای قطور ساخته شده است. یکی از اهدافی که برای ثبت این اثر تاریخی در نظر داشتیم علاوه بر معماری این اثر شناسایی آن به فرهنگ دوستان برای آشنایی بیشتر و مهیا کردن برای تحقیق و پژوهش در این اثر می باشد.

1- موقعیت طبیعی اثر:

کازرون در مغرب شیراز و در جلگه ای به طول 86 و عرض 90 کیلومتر قرار گرفته و فاصله آن تا شیراز 154، تا بوشهر 170، تا بهبهان از راه پل فهلیان 224، تا اهواز 593 و نیز تا پایتخت 1060 کیلومتر است. این شهرستان از طرف شمال و شمال شرقی به شهرستان ممسنی و بهبهان، از شمال شرقی و مشرق به شهرستان شیراز، از جنوب و جنوب غربی به شهرستان بروجرد و از جنوب شرقی به شهرستان فیروز آباد محدود است. در امتداد 51 درجه و 35 دقیقه از نصف النهار شرقی نسبت به رصد خانه «گربنویج» و 29 درجه و 35 دقیقه عرض شمالی نسبت به خط استوا قرار گرفته و از سطح دریا 732 متر ارتفاع دارد. دمای این شهر حداکثر به 49 درجه بالای صفر و حداقل به 6 درجه زیر صفر می رسد. میانگین باران در سالهای کم باران کمتر از 500 و سالهای پر باران تقریباً 700 میلی متر است. ارتفاعات جنوبی از حاشیه غربی دشت ارزن می گذرد و ارتفاعات شمالی از کناره های رودخانه فهلیان و دامنه های جنوبی در ناحیه ماهور میلانی گسترده شده است. مسجد میر غلام علی دارای طول $27^{\circ} 39' 51''$ و عرض $34^{\circ} 29' 53''$ و ارتفاع 856 می باشد.

2- موقعیت فعلی اثر:

استان فارس - شهرستان کازرون - بخش مرکزی - خیابان توحید - کوچه کناری مسجد سید ابراهیم - مسجد میر غلامی علی

3- مشخصات پلاک ثبتی اثر:

پلاک ثبتی 1529 قطعه یک بخش 7 فارس

4- تاریخچه و وجه تسمیه:

مسجد میر غلام علی مربوط به دوره قاجاریه و از آنجایی که متعلق به آقای میر غلام علی بوده به این نام اشتهار یافته است.

5- سوابق پژوهشی اثر، شناسایی، بررسی، گمانه زنی، حفاری:

تا کنون هیچ گمانه زنی و حفاری در محل صورت نگرفته و تنها در تاریخ ۸۴/۱۶/۱ مورد بررسی و شناسایی قرار گرفته است.

6- نوع و توضیحات مالکیت اثر:

مالکیت اثر دولتی بوده و مربوط به اداره اوقاف کازرون می باشد.

7- مشخصات اثر - تپه:

8- مشخصات اثر - بنا:

مسجد میر غلام علی دارای ۱ درب ورودی از سمت شمال می باشد که پس از داخل شدن وارد حیاط مربع شکل شده (متاسفانه دیوار ضلع شرقی حیاط برای تعمیر تخریب شده و هنوز درست نشده است) در قسمت غرب درب ورودی ایوان ماندنی قرار دارد و به احتمال زیاد در قسمت شرقی درب ورودی به این صورت بوده که تخریب شده است. نمای ورودی دارای ۳ درب می باشد که دهانه آن بین ۲.۸۰ تا ۳ متر متفاوت است. فضای داخل شبستان مسجد دارای ۸ ستون مربع شکل به طول و عرض و ارتفاع $150 \times 150 \times 170$ و سقف های جناخی شکل به ارتفاع ۳.۹۰ بر روی آن سوار شده است. در ضلع طولی جنوبی ۴ طاقچه تعبیه شده است. محراب در این مسجد مشاهده نمی شود. طول و عرض شبستان $19 \times 9.70 \times 4.30$ می باشد. (تصاویر ۸-۱)

9- ویژگی اثر:

تزیینات خاصی در مسجد به کار گرفته نشده و تنها ستونها و سقف جناخی مسجد به آن جذابیت بخشیده است. مصالح به کار رفته در این بنا از سنگ و گچ و در ابعاد متفاوت می باشد (تصاویر ۸-۱)

10- نوع بهره برداری اثر:

این مکان با توجه به سبک معماری از ابتدا تنها کاربرد مسجد داشته و هم اکنون به علت نم و رطوبت و ریزش گچ ها بلا استفاده مانده است. (تصاویر ۱-۸)

11- اقدامات انجام شده در مورد حریم اثر (حریم پیشنهادی):

تا کنون هیچ اقدامی برای حریم اثر صورت نگرفته است .

12- توضیح دخل و تصرفات انجام شده و مشهود در اثر:

هیچ دخل و تصرفی در مسجد دیده نمی شود.

13- توضیح تعمیرات گذشته اثر :

با توجه به ریزش گچ داخل مسجد و همچنین چند لایه بودن آن نشان دهنده تعدد دفعات تعمیر می باشد. (۴ مرتبه تعمیر شده است)

14- توضیحات ضروری و اختصاصی اثر:**15- شرح وضعیت موجود خطر پذیری و دلایل آسیب های وارده:**

بنای مسجد به دلیل اینکه مدت زیادی از تعمیر آن می گذرد احتیاج به تعمیر اساسی دارد چرا که از یک طرف لایه ای گچی آن در حال ریزش است و از طرف دیگر دیوارهای انتهایی شبستان در اثر فشار وارده به آن حالت کمائی به خود گرفته است و لازم است که حتما تعمیر شود تا از ریزش آن جلوگیری شود (تصاویر ۱-۸).

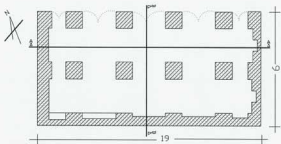
16- ذکر منابع و مآخذ گزارش:

تصویر 1- نمای کلی بنای مسجد میر غلامعلی دید از شرق؛ ف.7.ن.1-1

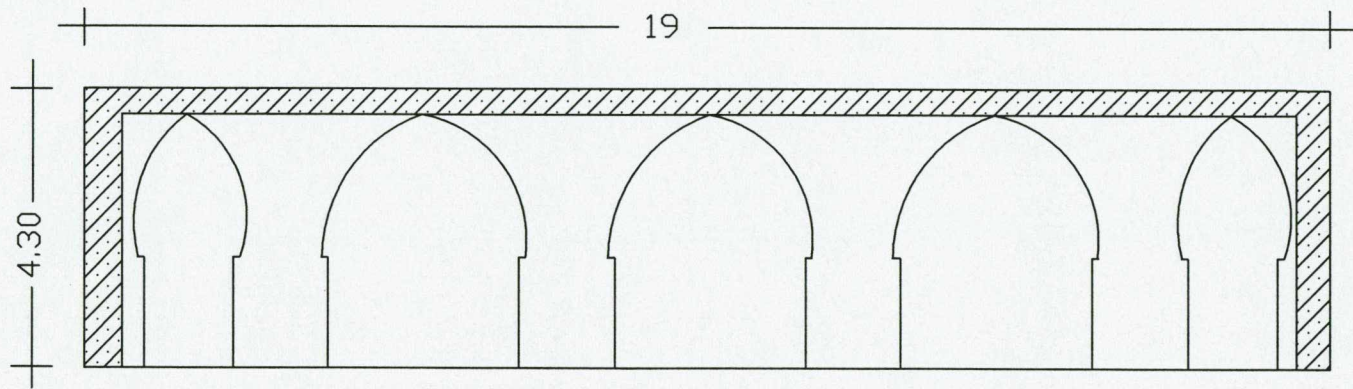
تصویر 2- نمای کلی درب ورودی و تخریب دیواره ضلع شرقی بنای مسجد میر غلامعلی دید از جنوب؛ ف.7.ن.2-1

0 5

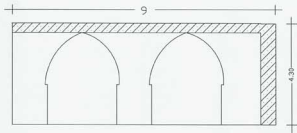

مسجد میر تقی میر و کارشناسی استان فارس	
تهیه کننده	کاظم امیر حسینی
نام بنا	مسجد میر تقی میر
مقیاس	1/100
تاریخ	84/6/12
نوع نقشه	پلان

0 5

سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان فارس	
تهیه کننده	کاظم امیر عضدی
نام بنا	مسجد میر غلام علی
مقیاس	1/100
تاریخ	84/6/12
نوع نقشه	برش A-A

0 5	
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان فارس	
نویسه کننده	کاتلم امیر حسینی
نام بنا	مسجد میر علام علی
مقیاس	1/100
تاریخ	84/8/12
نوع نقشه	برش B-B